

მოსახლეობის და დემოგრაფიული სტატისტიკის მეთოდოლოგია

მოსახლეობა

მოსახლეობის რიცხოვნობა

ქვეყნის ტერიტორიაზე მუდმივად მცხოვრებთა ერთობლიობა დროის მოცემულ მომენტში. მოსახლეობის რიცხოვნობა გაიანგარიშება 1 იანვრის მდგომარეობით და მიიღება ბუნებრივი მატებისა და გარე მიგრაციის გათვალისწინებით.

მოსახლეობის საშუალო წლიური რიცხოვნობა

წლის დასაწყისისა და წლის დასასრულისათვის არსებული მოსახლეობის რიცხოვნობათა საშუალო არითმეტიკული.

მოსახლეობის სიმჭიდროვე

მოცემული ტერიტორიის დასახლებულობის დონე. გამოისახება საერთო ფართობის ერთეულზე (1 კმ²-ზე) მუდმივად მცხოვრებთა რიცხოვნობით.

საქალაქო დასახლება

დასახლება, რომლის ტერიტორიაზე განლაგებულია სამრეწველო საწარმოები, ტურისტული, სამკურნალო და სოციალურ-კულტურულ დაწესებულებათა ქსელი და რომელიც ასრულებს ადგილობრივი ეკონომიკურ-კულტურული ცენტრის ფუნქციებს. ქალაქის ინფრასტრუქტურა ორიენტირებული არ არის სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის განხორციელებაზე. ქალაქის კატეგორიას შეიძლება მიეკუთვნოს დასახლება, რომლის რეგისტრირებულ მოსახლეთა რიცხოვნობა 5 000-ზე მეტია.

სასოფლო დასახლება

დასახლება, რომლის საზღვრებში ძირითადად მოქცეულია სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწა და სხვა ბუნებრივი რესურსები და რომლის ინფრასტრუქტურა არსებითად ორიენტირებულია სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის განხორციელებაზე.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ასაკი

მოსახლეობის ასაკი გამოითვლება 1 იანვრის მდგომარეობით. გაიანგარიშება როგორც შესრულებულ წელთა რიცხვი დაბადებიდან საანგარიშო პერიოდამდე.

მოსახლეობის მედიანური ასაკი

ასაკი, რომელთან შედარებითაც ქვეყნის მოსახლეობის ერთი ნახევარი უფროსია, მეორე ნახევარი კი – უმცროსი.

დაბადება

ცოცხლად დაბადება

ჩასახვის პროდუქტის სრულად გამოძევება ან ხელოვნურად გამოყვანა დედის ორგანიზმიდან, როდესაც პროდუქტი სუნთქავს ან ავლენს სიცოცხლის სხვა რომელიმე ნიშანს, როგორცაა გულისცემა, ჭიპლარის პულსაცია, ან ჩონჩხის კუნთების ცალკეული ჯგუფების შეკუმშვა სხეულის შესაბამისი ნაწილების მოძრაობით. ყველა ასეთი პროდუქტი მიჩნეულია ცოცხლად დაბადებულად, მიუხედავად იმისა, რა ხანგრძლივობისაა ორსულობა, ჭიპლარი გადაკვეთილია ან/და პლაცენტა მოცილებულია საშვილოსნოს კედელს.

მკვდრადშობილი

ნაყოფი, რომლის სიკვდილიც, მიუხედავად იმისა, რა ხანგრძლივობის არის ორსულობა, წინ უსწრებს მის სრულ გამოძევებას ან გამოყვანას დედის ორგანიზმიდან, არ სუნთქავს ან არ ავლენს სიცოცხლის რაიმე სხვა ნიშანს, როგორცაა: გულისცემა, ჭიპლარის პულსაცია, ან ჩონჩხის კუნთების ცალკეული ჯგუფების შეკუმშვა.

სქესთა რაოდენობრივი თანაფარდობა დაბადებისას

ბიჭებისა და გოგონების რიცხოვნობის თანაფარდობა ცოცხლად დაბადებულთა შორის და უჩვენებს ყოველ 100 გოგონაზე რამდენი ბიჭი იბადება.

შობადობის ზოგადი კოეფიციენტი

გარკვეულ დროში ცოცხლად დაბადებულთა რიცხოვნობის შეფარდება იმავე პერიოდის მოსახლეობის საშუალო რიცხოვნობასთან და უჩვენებს ცოცხლად დაბადებულთა რიცხოვნობას მოსახლეობის 1 000 კაცზე.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

შობადობის ასაკობრივი კოეფიციენტი

გარკვეული ასაკის ქალების მიერ გაჩენილი ბავშვების საშუალო რიცხოვნობა. გამოისახება პრომილებში (‰) და უჩვენებს ცოცხლად დაბადებულთა რიცხოვნობას შესაბამისი ასაკის 1 000 ქალზე.

შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტი

ერთი ქალის მიერ მთელი ცხოვრების მანძილზე (პირობითად 15-49 წლის ასაკში) ცოცხლად დაბადებული ბავშვების საშუალო რიცხოვნობა. შუკ უჩვენებს საშუალოდ რამდენ ბავშვს გააჩენდა ქალი მთელი რეპროდუქციული პერიოდის (პირობითად 15-49 წლის ასაკში) განმავლობაში ყოველ ასაკში, შობადობის იმ წლის დონის შენარჩუნების პირობებში, რომლისთვისაც გაიანგარიშება მაჩვენებელი.

დედის საშუალო ასაკი

ქალის საშუალო ასაკი ბავშვის გაჩენისას. განისაზღვრება როგორც საშუალო შენონილი არითმეტიკული დედის თაობისა და მათ ბავშვებს შორის ინტერვალით.

აღწარმოების ბრუტო კოეფიციენტი

ერთი ქალის მიერ მთელი ცხოვრების მანძილზე (პირობითად 15-49 წლის ასაკში) ცოცხლად დაბადებულ გოგონათა საშუალო რიცხოვნობა.

აღწარმოების ნეტო კოეფიციენტი

ერთი ქალის მიერ მთელი ცხოვრების მანძილზე (პირობითად 15-49 წლის ასაკში) ცოცხლად დაბადებულ გოგონათა საშუალო რიცხოვნობა, რომლებიც იცოცხლებენ იმ ასაკამდე, რომელშიც დედა იყო თითოეული ამ გოგონას დაბადებისას.

გარდაცვალება

გარდაცვალება

ადამიანის სასიცოცხლო ფუნქციების სამუდამოდ შეწყვეტა.

ჩვილთა მოკვდაობა

ბავშვთა მოკვდაობა სიცოცხლის პირველ წელს (0-12 თვის ჩათვლით).

ნეონატალური მოკვდაობა

მოკვდაობა დაბადების მომენტიდან სიცოცხლის 28-ე დღემდე.

პოსტნეონატალური მოკვდაობა

მოკვდაობა სიცოცხლის 28-ე დღიდან ერთ წლამდე ასაკში.

მოკვდაობის ზოგადი კოეფიციენტი

გარკვეულ დროში გარდაცვლილთა რიცხოვნობის შეფარდება იმავე პერიოდის მოსახლეობის საშუალო რიცხოვნობასთან და უჩვენებს გარდაცვლილთა რიცხოვნობას მოსახლეობის 1 000 კაცზე.

ჩვილ ბავშვთა მოკვდაობის კოეფიციენტი

1 წლამდე ასაკის გარდაცვლილ ბავშვთა რიცხოვნობა 1 000 ცოცხლად დაბადებულზე.

5 წლამდე ასაკის ბავშვთა მოკვდაობის კოეფიციენტი

5 წლამდე ასაკის გარდაცვლილ ბავშვთა რიცხოვნობა 1 000 ცოცხლად დაბადებულზე.

სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა დაბადებისას

წლების რაოდენობა, რომელსაც საშუალოდ იცოცხლებს ერთი ადამიანი დაბადებულთა თაობიდან იმ პირობით, რომ მოკვდაობის დონე ყოველ ასაკში დარჩება ისეთი, როგორც არის მოცემულ პერიოდში.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ბუნებრივი მატება

ბუნებრივი მატება

გარკვეული დროის განმავლობაში დაბადებულთა და გარდაცვლილთა რიცხოვნობას შორის სხვაობა. ბუნებრივი მატება იღებს უარყოფით მნიშვნელობას, როდესაც გარდაცვლილთა რიცხოვნობა აჭარბებს დაბადებულთა რიცხოვნობას.

ბუნებრივი მატების კოეფიციენტი

წარმოადგენს სხვაობას შობადობისა და მოკვდაობის კოეფიციენტებს შორის და უჩვენებს ბუნებრივ მატებას მოსახლეობის 1 000 კაცზე.

მიგრაცია

ემიგრანტი

პირი, რომელმაც დატოვა საქართველო და ბოლო 12 თვის განმავლობაში სულ მცირე 183 დღით (შესაძლებელია ეს იყოს რამდენიმე გასვლის კუმულაციური ჯამი) იმყოფებოდა სხვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე, ხოლო საქართველო იყო მისთვის მუდმივი საცხოვრებელი ქვეყანა (ე.ი. მას ქვეყნიდან გასვლამდე წინა 12 თვეში საქართველოში გატარებული ჰქონდა სულ მცირე 183 დღე).

იმიგრანტი

პირი, რომელმაც გადმოკვეთა საქართველოს საზღვარი და ბოლო 12 თვის განმავლობაში სულ მცირე 183 დღით (შესაძლებელია ეს იყოს რამდენიმე შემოსვლის კუმულაციური ჯამი) იმყოფებოდა საქართველოს ტერიტორიაზე და საქართველო არ იყო მისთვის მუდმივი საცხოვრებელი ქვეყანა (ე.ი. მას საქართველოს საზღვრებს გარეთ წინა 12 თვეში გატარებული ჰქონდა სულ მცირე 183 დღე).

მიგრაციული სალდო

სხვაობა იმიგრანტებისა და ემიგრანტების რიცხოვნობას შორის წლის განმავლობაში.

მიგრაციული კოეფიციენტი

წლის განმავლობაში იმიგრანტთა და ემიგრანტთა რიცხოვნობას შორის სხვაობა მოსახლეობის 1 000 კაცზე.

ქორწინება

ქორწინება

ოჯახის შექმნის მიზნით ქალისა და მამაკაცის ნებაყოფლობითი კავშირი, რომელიც რეგისტრირებულია საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი საჯარო სამართლის იურიდიული პირის სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს ტერიტორიულ სამსახურში.

ქორწინების ზოგადი კოეფიციენტი

გარკვეულ დროში რეგისტრირებულ ქორწინებათა რაოდენობის შეფარდება იმავე პერიოდის მოსახლეობის საშუალო წლიურ რიცხოვნობასთან და უჩვენებს ქორწინებათა რაოდენობას მოსახლეობის 1 000 კაცზე.

განქორწინება

განქორწინება

იურიდიული მნიშვნელობის ფაქტი, რომელიც წარმოადგენს მეუღლეებს შორის არსებული ქორწინების შეწყვეტის ერთ-ერთ საფუძველს და დადასტურებულია შესაბამისი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით.

განქორწინების ზოგადი კოეფიციენტი

გარკვეულ დროში რეგისტრირებულ განქორწინებათა რაოდენობის შეფარდება იმავე პერიოდის მოსახლეობის საშუალო წლიურ რიცხოვნობასთან და უჩვენებს განქორწინებათა რაოდენობას მოსახლეობის 1 000 კაცზე.